

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2012

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.

.....

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim – laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo – me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

summa	: τον αντίστοιχο τύπο στον συγκριτικό βαθμό
parvi	: το επίρρημα στον υπερθετικό βαθμό
preti	: την αιτιατική ενικού
scelus	: την ονομαστική πληθυντικού
tanto dolore	: την ονομαστική ενικού
nihil	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
ei	: τη γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος
gratius	: την αιτιατική πληθυντικού θηλυκού γένους στον ίδιο βαθμό
quas	: τη δοτική ενικού στο ίδιο γένος

bene	: την αιτιατική πληθυντικού του επιθέτου στο ουδέτερο γένος του συγκριτικού βαθμού
rem	: την αφαιρετική ενικού
mentem	: τη γενική πληθυντικού
omnes	: την αφαιρετική ενικού στο ίδιο γένος
cruciatu	: την αφαιρετική ενικού.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

investiga	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του μέλλοντα στην ίδια έγκλιση και φωνή
mitte	: το β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
rediens	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
deduc	: το γ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρακειμένου στην ίδια φωνή
noli	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα
sit	: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του παρατατικού
adfectus est	: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
possit	: το απαρέμφατο του παρακειμένου
gerendi	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην παθητική φωνή
administrandi	: το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

colendo	: την αφαιρετική του σουπίνου
proponebam	: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
conformabam	: το απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή
expetendo	: το α' ενικό πρόσωπο της οριστικής του συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή
obicere	: τη μετοχή του μέλλοντα στην ονομαστική ενικού του θηλυκού γένους.

Μονάδες 15

Γ1α. «**tu hominem investiga**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους. **Μονάδες 4**

Γ1β. «**rediens**»: να μετατρέψετε τη μετοχή στην αντίστοιχη πρόταση, ώστε να εκφράζει το σύγχρονο σε σχέση με το ρήμα της πρότασης, στην οποία ανήκει. **Μονάδες 2**

Γ1γ. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

Epheso, tecum, nihili, dolore, cupidus, gerendi, tot, mortis, me. **Μονάδες 9**

Γ2α. «**ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδες 2). **Μονάδες 5**

Γ2β. «**cogitando homines excellentes**»: να γίνει η γερονδιακή έλξη (μονάδες 3) και να αιτιολογηθεί αν είναι υποχρεωτική (μονάδες 2). **Μονάδες 5**

Γ2γ. «**Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam**»: να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο με εξάρτηση από τη φράση «**Cicero dicit**». **Μονάδες 5**

ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μετάφραση

Εσύ, παρακαλώ, αναζήτησε τον άνθρωπο και με την πιο μεγάλη φροντίδα ή στείλε (τον) στη Ρώμη ή επιστρέφοντας από την Έφεσο φέρε (τον) μαζί σου. Μη κοιτάξεις πόσης αξίας είναι ο άνθρωπος. Γιατί είναι μικρής αξίας όποιος είναι τόσο τιποτένιος. Αλλά εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου, ο Αίσωπος οργίστηκε τόσο πολύ, ώστε τίποτα να μη μπορεί να είναι πιο ευχάριστο σ' αυτόν παρά η επανάκτηση του δραπετή.

Αυτές εγώ πάντα έβαζα (ως παράδειγμα) μπροστά μου επιθυμώντας σωστά να διοικήσω και να διαχειριστώ την πολιτεία. Με το να λατρεύω και με το να σκέπτομαι τους έξοχους ανθρώπους διέπλαθα την ψυχή και το νου μου. Γιατί έτσι με το να επιδιώκω δηλαδή μόνο τον έπαινο και την τιμή, με το να θεωρώ ότι είναι μικρής αξίας όλα τα βάσανα του σώματος και όλοι οι κίνδυνοι του θανάτου-μπόρεσα να ριχτώ σε τόσο πολλούς και τόσο μεγάλους αγώνες για τη σωτηρία σας.

B1.

summa	: superiore
parvi	: minime
preti	: pretium
scelus	: scelera
tanto dolore	: tantus dolor
nihil	: nulla re
ei	: earum
gratius	: gratiores
quas	: cui
bene	: meliora
rem	: re
mentem	: mentium
omnes	: omni
cruciatus	: cruciatu

B2.

investiga	: investiganto
mitte	: misistis
rediens	: redeunt
deduc	: deduxerit
noli	: non vis
sit	: essemus
adfectus est	: adficeris /re
posit	: potuisse
gerendi	: gererentur
administrandi	: administravisses
colendo	: cultu
proponebam	: proposuissent
conformabam	: conformatum iri

expetendo : expeti(v)ero
obicere : obiectura

Γ1α.Α' τρόπος

Noli investigare hominem.

Β' τρόπος

Ne investigaveris hominem.

Γ1β.

dum redis

Γ1γ.

Epheso : απρόθετη (γιατί είναι όνομα πόλης) αφαιρετική που δηλώνει απομάκρυνση, προσδιορίζει το *rediens*.

tecum : εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει συνοδεία προσδιορίζει το *deduc*.

nihili : γενική της αξίας στο *est* δηλώνει αφηρημένη αξία.

dolore : αφαιρετική οργανική του μέσου στο *est adfectus*.

cupidus : επιρ. κατηγορούμενο που δηλώνει τρόπο αναφέρεται στο *ego*.

gerendi : γενική του γερονδίου ως συμπήρωμα στο *cupidus* ή ως γενική αντικειμενική στο *cupidus*.

tot : επιθετικός προσδιορισμός στο *dimicationes*

mortis : γενική επεξηγηματική στο *pericula*

me : αντικείμενο στο *obicere*

Γ2α.

Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με τον σύνδεσμο *ut (nihil)* (αρνητική). Στην κύρια πρόταση υπάρχει το *tanto*. Εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική γιατί στη λατινική το αποτέλεσμα θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση χρόνου ενεστώτα, γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (*est adfectus* : παρακείμενος με σημασία ενεστώτα) και σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Εμφανίζεται συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση. Το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Ισχύει η ιδιομορφία ως προς την ακολουθία των χρόνων. Η πρόταση λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο ρήμα.

Γ2β.

Cogitandis hominibus excellentibus : Έχουμε προαιρετική γερονδιακή έλξη γιατί έχουμε απρόθετη αφαιρετική του γερονδίου με αντικείμενο σε αιτιατική.

Γ2γ.

Cicero dicit eas, cupidum bene gerendi et administrandi rem publicam, semper sibi se proponere